ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଡଃ ରମେଶ ପ୍ରସାଦ

ଜାନୁଆରୀ 11, 1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି. ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ସେବା ଆଇନ :

ୟୁ. ପି. ରାଜ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧିନିୟମ, 1973-ଧାରା 2 (18), 2 (19), 49 (d)- ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲା- ବିଧାନ 16.24, 17.01-ଅବସର- ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ମେଡିକାଲ କଲେଜରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଶିକ୍ଷକ-ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା, ୟୁ. ପି. ସିଭିଲ୍ ସର୍ଭିସେସ୍ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 520 ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟ ଆଦେଶ ଦିଆନଗଲେ 58 ବର୍ଷ ବୟସ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପରେ ଚାକିରିରେ ରହିବା ପାଇଁ ହକଦାର ନୁହନ୍ତି ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2559/1996 ।

C. Misc. W.P. ସଂଖ୍ୟା 33277/1990ରେ ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 21.12.90 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଟି. ଏନ୍. ସିଂହ, ବି. ଏମ୍. ଶର୍ମା ଏବଂ ଆର.ବି.ମିଶ୍ର ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଯଦିଓ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 10, 1993ରେ ସୂଚନା ପଠାଯାଇଥିଲା, ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନର ବିବରଣୀ ପଠାଯାଇନାହିଁ କିମ୍ବା ସ୍ୱୀକୃତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନାହିଁ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପରି ମନେ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଏହି ମାମଲାରେ ଏକମାତ୍ର ବିବାଦ ହେଉଛି ଯେ ଆଗ୍ରାର ମୋତି ଲାଲ ନେହେରୁ ମେଡିକାଲ କଲେଜରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରୁଥିବା ଉତ୍ତରଦାତା-ଶିକ୍ଷକ 60 ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାକିରିରେ ରହିବା

ପାଇଁ ହକଦାର କି । ଏପରି ଦାବି କରି, ଉତ୍ତରଦାତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର ନକରି ମଧ୍ୟ ଡିସେମ୍ବର 21, 1990 ରେ CMWP ସଂଖ୍ୟା 33277/90 ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ 60 ବର୍ଷ ବୟସ ପୂରଣ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାକିରିରେ ଜାରି ରଖାଯିବ ଏବଂ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ । ଏହି ଆଦେଶକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ସୃଷ୍ଟି କରି, ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଉପରୋକ୍ତ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ଆମେ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନିୟମାବଳୀ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛୁ । ୟୁ. ପି. ରାଜ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧିନିୟମ, 1973ର (ସଂକ୍ଷେପରେ, "ଅଧିନିୟମ") ଧାରା 2 (18) ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ । ଏହି ଧାରାଟି ଏହିପରି ଲେଖାଯାଇଛି :

> " 2 (18)."ଶିକ୍ଷକ" ଅର୍ଥ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ଏକ ସଂଘଟକ ସହବନ୍ଧ କିମ୍ବା ସଂପୃକ୍ତ କଲେଜରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା, ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବା କିମ୍ବା ଗବେଷଣା କରିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଏଥିରେ ଜଣେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।"

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 (19) ରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ପଢାଯାଏ:

> " 2 (19) 'ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷକ' ଅର୍ଥ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ଯିଏ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ କିମ୍ବା ସଂଘଟକ କଲେଜରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବା କିମ୍ବା ଗବେଷଣା କରିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।"

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 49 (d) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିଧାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିଧାନ 16.24 ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ 60 ବର୍ଷର ଅବସରକାଳୀନ ଅବଧି ସ୍ଥିର କରିଛି । ବିଧାନ 17.01 ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅଧ୍ୟାୟର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ପରିଚାଳିତ କୌଣସି କଲେଜର ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ।

ୟୁ.ପି. ସିଭିଲ୍ ସର୍ଭିସେସ୍ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମାବଳୀ 459 ଅନୁଯାୟୀ, ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ତାରିଖ (ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ ଅବସର) ସମୟ ସମୟରେ ଆର୍ଥିକ

ହସ୍ତ ପୁସ୍ତକ, ଖଣ୍ଡ II ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇପାରେ । ୟୁ.ପି. ଆର୍ଥିକ ହସ୍ତପୁସ୍ତକ, ଖଣ୍ଡ II ରୁ IV ରେ ଥିବା ମୌଳିକ ନିୟମ 56 (a) ରେ ଏହା ଏହିପରି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି :

> " 56 (a). ଏହି ନିୟମର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖଣ୍ଡ ବ୍ୟତୀତ, ନିମ୍ନସ୍ତରର ସେବାରେ ଥିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ତାରିଖ ହେଉଛି ସେହି ତାରିଖ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ସେ 58 ବର୍ଷ ବୟସ ହାସଲ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ସରକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ତାରିଖ ପରେ ଚାକିରିରେ ରଖାଯାଇପାରିବ, ଯାହା ଅତି ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତି ବ୍ୟତୀତ 60 ବର୍ଷ ବୟସ ପରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । "

ୟୁ.ପି. ସିଭିଲ୍ ସର୍ଭିସେସ୍ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମାବଳୀ 520 ମଧ୍ୟ ପରିକଳ୍ପନା କରେ ଯେ ଯେଉଁ ଅଧିକାରୀ ଅବସରକାଳୀନ ଭତ୍ତା କିମ୍ବା ଅବସରକାଳୀନ ଭତ୍ତା ପାଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ରାଜସ୍ୱ କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ ପାଣ୍ଠିରୁ ପାଉଥିବା ସେବାରେ ପୁନଃନିଯୁକ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ନିଯୁକ୍ତି ଜାରି ରଖାଯିବ ନାହିଁ, କେବଳ ସାର୍ବଜନୀନ କାରଣରୁ ନୁହେଁ । ନିଯୁକ୍ତିର ଅବଧି ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ପୁନଃ-ନିଯୁକ୍ତିର ଅବଧି ବୃଦ୍ଧି ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଗଣନା କରାଯାଇଥିବା ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦିଆଯାଇପାରେ, ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଟେ :

> (i) ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗରେ, ଯେତେବେଳେ ଭତ୍ତାଭୋଗୀ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ସିଧାସଳଖ ଏକ ରାଜପତ୍ରିତ ନିଯୁକ୍ତିର ଅବସର ପୂର୍ବରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ କିମ୍ବା କୌଣସି ସେବାର ଏକ ସର୍ବପ୍ରଧାନ ସେବା କିମ୍ବା ସର୍ବପ୍ରଧାନ ଶାଖାର ଥିଲେ, କିମ୍ବା ଜଣେ ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ, ଯିଏ ଅବସର ପୂର୍ବରୁ, ସାଧାରଣତଃ ଏକ ସର୍ବପ୍ରଧାନ ସେବା କିମ୍ବା ଶାଖାର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦବୀ ପାଇଥାନ୍ତି ;
>
> (ii) ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଯାହାଙ୍କ ପ୍ରଶାସନ ଅଧୀନରେ ଭତ୍ତାଭୋଗୀ ପୁନଃ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଛନ୍ତି ;
>
> (iii) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଯେକୌଣସି ଅଧସ୍ତନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ଯେତେବେଳେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ପୁନଃ-ନିଯୁକ୍ତ ଭତ୍ତାଭୋଗୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ତାଙ୍କର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ।

ଟିପ୍ପଣୀ:- ଏକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଘୋଷଣା କରିପାରିବେ ଯେ ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନୀୟ ପାଣ୍ଠି କିମ୍ବା ଏହାର ଅଞ୍ଚଳର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶ୍ରେଣୀର ସ୍ଥାନୀୟ ପାଣ୍ଠି ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନୁଯାୟୀ ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହେବ ।"

ତେଣୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ ଯେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରଣୀତ ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ବିଧାନ 16.24 ର କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା, ଜଣେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଅବସର 60 ବର୍ଷ ବୟସରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ କୌଣସି କଲେଜର ଶିକ୍ଷକ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ଯିଏକି ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଣୀତ ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଏପରି ଏକ ଶ୍ରେଣୀ ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଅବସରକାଳୀନ ବୟସ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି, ଯେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ମେଡିକାଲ କଲେଜରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନିୟମାବଳୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସେବା ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ, ଯାହା 58 ବର୍ଷ ବୟସ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପରେ ଅବସରକାଳୀନ ବୟସ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ମେଡିକାଲ କଲେଜଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଡାକ୍ତର-ଶିକ୍ଷକମାନେ 58 ବର୍ଷ ବୟସ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପରେ ଚାକିରିରେ ରହିବା ପାଇଁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି, ଯଦି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ୟୁ.ପି. ସିଭିଲ୍ ସର୍ଭିସେସ୍ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 520 ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇନଥାଏ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶ ଯାହା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ବେଆଇନ । ଯଦି ଉତ୍ତରଦାତା 58 ବର୍ଷ ବୟସ ପୂରଣ କରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଚାକିରିରେ ରହିଥାନ୍ତି, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ତାଙ୍କୁ 58 ବର୍ଷ ପୂରଣ କରିବା ପରେ ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି । ଉତ୍ତରଦାତା ହାଜର ହୋଇନଥିବାରୁ କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଜି. ଏନ୍. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

“ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।”

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।